

v věci a vydati i to, čeho by byl poškozený z ní dobyt, a že se tamže ku konci praví, že, nabyli obmyslný držitel držby věci činem v trestních zákonech zapovězeným, povinen jest nahraditi i cenu zvláštní obliby (t. j. cenu zvláštní obliby, kterou věc měla pro poškozeného), — lze ustanovení, že »obmyslný držitel má nahraditi všechnu škodu, která vznikla jeho držbou«, rozuměti jen tak, že jest povinen nahraditi tu škodu, kterou cizí věc u něho vzala. O takovou škodu však v tomto případě nejde, poněvadž nebylo ani tvrzeno, že krám, po případě řeznické náčiní, v něm uschované, byly poškozeny. Proto se na tento případ nehodí předpisy §§ 335 a 338 obč. zák., dlužno naopak otázku, zda ručí žalovaný za požadovaný ušlý zisk, řešiti dle všeobecných pravidel o náhradě škody (§§ 1293 a násl. obč. zák.), — a opačný právní názor odvolacího soudu jest mylným.

Čís. 2118.

Nepříslušným jest (v mimosporném řízení) dovolací rekurs do usnesení soudu druhé stolice, jímž odmítl rozhodnutí o rekursu v otázce útrat.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1922, R I 1433/22.)

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Podáním, jež stěžovatel nyní označuje jako rekurs, domáhá se snížení notářských poplatků za projednání pozůstalosti, prvním soudem určených, na polovici. Rozhodnutí soudu rekursního, kterým odmítl o podání tom rozhodnutí jako o rekursu, je proto ve svém důsledku rozhodnutím druhé stolice v otázce útrat pozůstalostních, poněvadž rekursní soud rozhodnutím tím vlastně také zároveň vyslovil, že zůstává rozhodnutí prvního soudu o útratách v platnosti. Proti takovému rozhodnutí rekursního soudu je další rekurs nepřipustným dle § 14 odstavec druhý nesp. říz.

Čís. 2119.

Manželka, žijící z podstatné příčiny s děckem mimo společnou domácnost, může podle § 1042 obč. zák. domáhati se žalobou na manželi náhrady i toho, co za manžela vynaložila na svou a děcka výživu. Pro tento nárok není výlučně příslušným sborový soud první stolice.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1922, Rv I 488/22.)

Manželka byla nucena opustiti koncem roku 1920 pro drsné jednání manželovo společnou domácnost a žila po té s děckem odděleně. Žalobou domáhala se, — vysoudivši již dříve sporem C 78/21 na manželi náhradu vynaloženého výživného za měsíce leden — duben 1921 — náhrady výživného úhrnem 4.280 Kč za měsíc květen — prosinec 1921

a začala žalobu na okresním soude, jež jí vyhověl. Důvody: Svazek manželský mezi žalobkyní a žalovaným dosud trvá. Již dle právoplatného rozsudku C 78/21 bylo vysloveno, že žalobkyně nemohla žít se žalovaným ve společné domácnosti, že opustila s dítětem domácnost žalovaného nikoliv z bezdůvodné příčiny a že je tedy nárok žalující manželky dle § 91 obč. zák. a jejího dítěte dle § 141 obč. zák. odůvodněn. V tomto případě učinila žalující manželka náklad na sebe i své dítě sama a mužé tudíž dle § 1042 obč. zák. náhradu nákladu toho požadovati na žalobci. Dle § 1042 obč. zák. záleží na tom, že někdo jest povinen ze zákona k jistým nákladům bez rozdílu, zda jde o závazek přímý či nepřímý. Dolazová, že vydej onen podnikla žalobkyně za sebe i dítě v naději, že bude jí manželem nahrazen, není věcí žalobkyně, nýbrž žalovaného, ten musí dokázati, že žalobkyně neměla úmyslu zavázati žalobce k náhradě nákladů, vždyť úmysl darovací a žalobkyně nelze nic pokládati, naopak vyplývá z výpovědi svědka Antonína V-a, že když žalobkyně opouštěla mlýn, se vyjádřila, že se bude souditi, že to mlýn vydrží. Žalovaný ve sporu ani netvrdil, tím méně prokázal, že manželka žalující náklad ten učinila v úmyslu darovacím. Žalovaný namítal, že výživné možno se domáhati pouze za dobu budoucí, že nelze oprávněnost tohoto názoru odvoditi ani z § 1418 obč. zák., dle jehož znen výživné má býti placeno alespoň měsíčně i přede. V dřívější praxi byl zastáván názor, že výživné za dobu minulou povahou tohoto nároku nemůže býti uplatňováno oprávněným samotným, nýbrž osobou třetí, ale tu se může přihoditi, že manželka, odcoučeně žijící od svého manžela, sama musila se živiti, aniž by někdo třetí za manžela nějaký náklad učinil. Bylo by také nepravdělivé, by manželka, která byla donucena žiti odcoučene od svého manžela a třeba s velkou námahou se živila bez úmyslu darovacího, nemohla nároky na takové náklady, jí vynaložené a tudíž splatné, uplatňovati žalobou, vždyť ani nemusila činiti hned předem je uplatňovati z přílišné šetrnosti oproti svému manželci, nechťjíc poměr ještě více zafaliti v důvěře, že se snad poměry mezi nimi zlepší. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Zmatečnost rozsudku a řízení sledává odvolatel v tom, že spor, o něj tu jde, není ryze majtkovým a že jest jej řešiti výlučně soudu sborovému jako spor z poměru manželského, při němž soud okresní ani výslovnou dohodou stran nemůže se státi příslušným (§ 50 čís. 3, 104 j. n.), dále, že žalobkyně — an mezi manželi zahájen jest spor o rozvod — měla se domáhati placení výživného prozatímním opatřením dle § 382 čís. 8 ex. ř. a konečně, že nárok nezletilého dítěte vůči otci měl býti řešen rovněž cestou nespornou a nikoli pořadem práva. Než názor odvolatele vesměs jest mylný. Soukromoprávní poměry docházejí právní ochrany pouze řádnou žalobou, pokud výslovně je předpisy zákona neodkazují do řízení nesporného. To platí i pro rozepře mezi manželi, neboť není ani opačného zákonného předpisu ani příčiny, by nárok manželky na výživu z moci úřední byl obhajován. Nárok manželky na opatření výživy poskytováním vyživovacích příspěvků peněžních dlužno tudíž uplatňovati vždy řádným pořadem práva. Mínění, že »ryze majtkovými« rozuměti sluší jen ty nároky, při nichž jak právní základ tak i uplatňovaný předmět patří ku právu majtkovému, nelze srovnati s doslovem § 50 odstavec druhý

čís. 2 a 3 a § 76 j. n., dle nichž jen předmět sporu, to jest žalobní žádost v tom kterém případě pro posouzení příslušnosti jest směrodatnou (srovn. judikát čís. 253 ze dne 16. dubna 1918, čís. 55). Příslušnost předmětná řídí se pak podle ustanovení § 49 čís. 1, po případě podle § 50 odstavec první j. n., a byl tedy, hledíc k požadovanému penízi, ku projednání této rozepře příslušným soud okresní. Z uvedeného stanoviska plyne zároveň, že nelze odkazovati manželku s jejími nároky na předpisy o prozatímném opatření a upírati jí možnost řádné žaloby, což pro tento spor platí tím spíše, že tu jde o výživné v penězích za dobu uplynulou nikoli o příští poskytování výživného, a že nárok na prozatímné opatření dle § 382 čís. 8 ex. ř. předpokládá osvědčení okolností, znemožňujících společnou domácnost, kteréžto omezení v tomto případě ukládati manželce nelze, a které také nesrovnává se se zásadou § 91 obč. zák. Okolnost, že by takto mohla manželka podáváním zvláštních žalob manželce stále působiti útraty, není rozhodnou a pozbývá svého významu, uváží-li se, že manžel, bez upomínky žalovaný, uznáním nároku hned při prvním roku měl by nárok na útraty proti manželce (§ 45 c. ř. s.), zvláště tehdy, byly-li nároky manželčiny již jednou upraveny. Konečně jest pravdou, že o vyživovacích nárocích nezletilých dětí proti manželským rodičům rozhodovati jest v cestě nesporné, avšak v tomto případě dítě není vůbec žalobcem, nýbrž manželka sama ve vlastním jméně a nikoli též v zastoupení dítěte. Jedná se tedy výlučně jen o vlastní nároky manželky a pokud ona, domáhajíc se nákladu na výživu, má na zřeteli též dítě, činí tak jen za dobu minulou a uplatňuje tu nároky dítěte rovněž jako náklady vlastní z důvodu § 1042 obč. zák. O zmatečnosti nemůže proto v žádném směru býti mluveno. Ani námitku nesprávného právního posouzení věci neshledal odvolací soud důvodnou. Dle ustanovení § 91 obč. zák. povinen jest manžel — dokud manželství nebylo soudně rozvedeno aneb rozloučeno — poskytovat manželce slušnou výživu buď ve společné domácnosti nebo placením výživného, zvláště měla-li, jako v tomto případě, manželka důvod ku oddělenému bydlení. V tom směru první soud vzal na základě provedených důkazů za zjištěno, že manželka nemohla s manželem žíti ve společné domácnosti a musela ji následkem nešetrného jednání manželova opustiti, že tedy měla k oddělenému žití náležitý důvod, zaviněný manželem. Toto zjištění jest i pro odvolací soud při jeho rozhodnutí závazným (§ 498 c. ř. s.). Rovněž o namítané předčasnosti nelze mluvit, poněvadž případný rozsudek ve sporu o rozvod působil by teprve od onoho okamžiku, kdy právoplatně by byl vydán a upravoval by poměry jen pro dobu budoucí, kdežto touto žalobou žádáno jest výživné za dobu uplynulou a to, pokud jde o dítě, jako náhrada za náklad již učiněný, po rozumu § 1042 obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel má za to, že odvolací soud, právě jako soud první stolice, nebyl příslušným projednávat tuto rozepři, poněvadž jde o spor z poměru manželského, jenž není ryze majetkovým, a byl dle jeho náhledu příslušným výlučně jako soud procesní sborový soud první stolice, dle

§ 50 čís. 3 j. n. a vytýká proto řízení i rozsudkům nižších soudů zmatečnost po rozumu § 477 čís. 3 c. ř. s. Než dovolatel přehlíží, že žalobou domáhá se jeho manželka ve skutečnosti převážné náhrady těch nákladů, které sama na výživu svou a společného jejich dítěte již učiniti musila v měsících od května do listopadu 1291 a pouze za měsíc listopad 1921 požaduje příspěvek vyživovací předem. Jde tu tedy o nárok ryze majetkový, který ovšem má svůj základ v poměru manželském a právu rodinném, avšak žaloba založena jest na ustanoveních §§ 1042 a 91 obč. zák. a ježto úhrnná zažalovaná pohledávka činí 4.280 Kč s přísl., jest pro rozepří tuto dle § 49 čís. 1 j. n. a čl. II. čís. 2 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. příslušným věcně okresní soud, jak správně již oba nižší soudy dolíčily. Není tedy dovolací důvod § 503 čís. 1 c. ř. s. opodstatněn. Také právně posoudil odvolací soud včc zcela případně a postačí k jeho důvodům odkázati a jen ještě k vyvrácení dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. jest uvést, že oba nižší soudy zjistily a tím dovolací soud jest vázán (§§ 498, 509, 513 c. ř. s.), že žalobkyně měla důvodnou příčinu k opuštění společné domácnosti žalovaného a tímto skutečným zrušením manželského spoluzití přeměnil se zákonný nárok manželky na slušnou výživu v rodině, v § 91 obč. zák. kotvící v ten způsob, že na místě výživy v rodině nastoupilo plnění příspěvků vyživovacích v penězích, zvláště když žalovaný ve sporu ani netvrdil, že se pokusil, aby manželku s děckem zase do společné domácnosti získal. Uhradila-li tedy žalobkyně náklady vyživovací za sebe a dítě ze svého majetku, k čemuž po zákonu jen žalobce byl povinen (§ 91 obč. zák.), a to v očekávání, že jí je žalobce nahraditi musí, což procesní soud z výpovědi svědka Antonína V-a zjistil, a odvolací soud za zjištěné přijal, je žalobní nárok ustanovením § 1042 obč. zák., a pokud domáhá se plnění vyživovacích příspěvků na měsíc předem t. j. za listopad 1921, ustanovením §§ 91 a 1418 obč. zák. odůvodněn, a vyhovují rozhodnutí nižších soudů úplně zákonu.

Čís. 2120.

Zákon o ochraně nájemců ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n.

V tom, že místnost byla před 1. srpnem 1914 pronajata jako místnost obytná, po tomto dni pak k účelům obchodním, nelze spatřovati »první pronájem« ve smyslu § 8. Vzal-li vlastník po 1. srpnu 1914 místnost do vlastního užívání a potom ji znovu pronajal, jde o »první pronájem«.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1922, Rv I 728/22.)

Žalovaný požadoval od žalující firmy za pronájem obchodní místnosti, průjezdu, schodiště a dvoru, uzavřený dne 1. prosince 1919, měsíčních 92 Kč. Nájemkyně domáhala se žalobou vrácení přeplatku (§ 8, 31 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n.), ježto za pokoj, pronajatý již před 1. srpnem 1924 bylo dne 1. srpna 1924 na nájemném placcno ročních 312 K, za průjezd, schodiště a dvůr pak úplata vůbec nebyla brána. Oba nižší soudy žalobu zamítly v podstatě proto, že tu jde o první pronájem ve smyslu § 8, ježto místnost byla dříve